

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 28/19

Luksemburg, 14 marca 2019 r.

Wyrok w sprawie C-118/17
Zsuzsanna Dunai / ERSTE Bank Hungary Zrt

**Przepisy węgierskie wykluczające nieważność z mocą wsteczną umowy kredytu
wyrażonej w walucie obcej zawierające nieuczciwy warunek dotyczący ryzyka kursu
walutowego są niezgodne z prawem Unii**

*Nieważność umowy musi być możliwa w wypadku, gdy nie może ona dalej obowiązywać bez
nieuczciwego warunku*

W maju 2007 r. Zsuzsanna Dunai zawarła z ERSTE Bank Hungary, bankiem utworzonym według prawa węgierskiego, umowę kredytu wyrażoną we franku szwajcarskim (CHF). Zgodnie z postanowieniami tej umowy kredyt miał zostać wypłacony kredytobiorcy w forintach węgierskich (HUF), przy czym konwersja z CHF na HUF miała zostać dokonana na podstawie kursu wymiany CHF-HUF opartego na kursie kupna stosowanym przez ten bank w dniu udostępnienia kredytu. Umowa przewidywała również, że pożyczka miała być spłacona w HUF, przy czym kwota spłaty miała zostać wyliczona na podstawie kursu wymiany CHF-HUF odpowiadającego kursowi sprzedaży waluty, jaki był stosowany w dniu każdorazowej spłaty.

Okoliczność, że kwota stanowiąca przedmiot umowy była wyrażona w CHF i wypłacona w HUF pociągała za sobą również ryzyko kursu walutowego wynikające ze zmiany kursu wymiany CHF-HUF. Zgodnie z postanowieniami umowy ryzyko kursu walutowego spoczywało na kredytobiorcy. W ciągu kilku lat obejmujących okres następujący po zawarciu umowy ryzyko kursu walutowego zostało skonkretyzowane poprzez silne obniżenie wartości HUF w stosunku do CHF, wobec czego kwota podlegająca zwrotowi w HUF uległa znacznemu podwyższeniu.

W 2014 r. Węgry przyjęły kilka ustaw (zwanymi dalej „ustawami z 2014 r.”) w celu zmiany w szczególności pewnych nieuczciwych warunków w umowach kredytu wyrażonych w obcej walucie, w tym tego pozwalającego bankom na osiągnięcie zysków z tytułu różnicy wynikającej z zastosowania różnych kursów w momencie wypłaty i zwrotu kredytu. Niemniej jednak ustawy z 2014 r. nie obejmowały warunków tych umów w zakresie, w jakim te warunki dotyczyły ryzyka kursu walutowego, które zatem nadal obciążało podmiot zaciągający kredyt.

Ustawy z 2014 r. stanowiły również, że podmiot zaciągający kredyt nie może ze skutkiem retroaktywnym (czyli ze skutkiem obejmującym okres przed datą wydania orzeczenia sądowego w przedmiocie stwierdzenia nieważności) unieważnić umowy kredytu zawierającej nieprzewidziany w sposób bezpośredni w tych ustawach nieuczciwy warunek, taki jak ten dotyczący ryzyka kursu walutowego.

Budai Központi Kerületi Bíróság (centralny sąd rejonowy w Budzie, Węgry), przed którym toczy się spór między Z. Dunai i ERSTE Bank Hungary w przedmiocie ważności łączącej strony umowy kredytu, zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości o wydanie orzeczenia dotyczącego zgodności ustaw z 2014 r. z dyrektywą w sprawie nieuczciwych warunków¹, zgodnie z którą, po pierwsze, takie warunki nie wiążą konsumentów i, po drugie, umowa zawierająca takie warunki może zostać utrzymana w mocy jedynie w wypadku, gdy może nadal funkcjonować bez nieuczciwych warunków.

¹ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29).

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał stwierdził przede wszystkim, że w zakresie, w jakim węgierski ustawodawca zaradził problemom związanym z praktyką instytucji kredytowych polegającą na zawieraniu umów kredytu z klauzulami dotyczącymi spreadów walutowych poprzez zmianę tych klauzul w drodze ustawy i jednocześnie zabezpieczenie ważności umów kredytu, przyłączył się do celu realizowanego przez prawodawcę unijnego w dziedzinie umów zawierających nieuczciwe warunki. Cel ten polega bowiem na przywróceniu równowagi między stronami umowy, co do zasady przy jednoczesnym – w miarę możliwości – utrzymaniu w mocy umowy jako całości, a nie na wyeliminowaniu z obrotu wszystkich umów zawierających nieuczciwe warunki.

W tym kontekście Trybunał jednak przypomniał, że nieuczciwy warunek należy zasadniczo uznać za nigdy nieistniejący, wobec czego nie może on wywierać żadnych skutków w sferze praw konsumenta, który musi mieć możliwość znalezienia się w takiej samej sytuacji prawnej i faktycznej, w której konsument znalazłby się w przypadku braku tego warunku.

W odniesieniu zatem do warunków dotyczących spreadu walutowego **ustawy z 2014 r. można uznać jako przestrzegające dyrektywę w wypadku, gdy zezwalają na przywrócenie sytuacji pod względem prawnym i faktycznym, w jakiej znajdowałby się konsument w braku istnienia tego nieuczciwego warunku**, w szczególności opierając się na prawie do zwrotu nienależnie otrzymanych przez profesjonalny podmiot korzyści na podstawie tego nieuczciwego warunku. Do sądu węgierskiego należy zbadanie, czy taka przesłanka została spełniona w niniejszej sprawie.

Trybunał w odniesieniu do warunku dotyczącego ryzyka kursu walutowego zauważył, że określa on główny cel umowy, w związku z czym w wypadku, gdy został wykazany nieuczciwy charakter tego warunku, utrzymanie umowy zawierającej taki warunek nie wydaje się możliwe z prawnego punktu widzenia, co jednak powinien ocenić sąd odsyłający.

W tym względzie Trybunał stwierdził w oparciu o postanowienie odsyłające, że ustawy z 2014 r. wydają się oznaczać, iż konsument, w wypadku gdy powołuje się na nieuczciwy charakter w szczególności warunku dotyczącego ryzyka kursu walutowego, musi również wystąpić z żądaniem, aby sąd, przed który wytoczono powództwo, stwierdził, iż umowa jest ważna do dnia wydania orzeczenia. **Ustawy nie stoją zatem na przeszkodzie, aby konsument nie był związany danym nieuczciwym warunkiem umownym i aby umowa zawierająca taki warunek mogła być unieważniona w całości, jeżeli nie może dalej obowiązywać bez tego postanowienia. Wynika stąd, że ustawy z 2014 r. są w tym zakresie niezgodne z wymogami wynikającymi dyrektywy.**

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793